

Paminėtas Šventojo Rašto vertėjo, žymaus teologo šimtmečio jubiliejus

Iškilmų dalyviai prie ką tik atidengto paminklo.

Pirmas paminklas Pumpėnų šviesuolių alėjoje

Prieš savaitę, liepos 20-ąją, sukako 100 metų, kai Pumpėnuose gimė Šventojo Rašto (Naujojo Testamento) vertėjas, teologas Česlovas Kavaliauskas (1923–1997). Jubiliejinės sukakties proga gimtajame genialaus dvasininko miestelyje visą dieną tęsėsi iškilmės. Jos prasidėjo Pumpėnų bažnyčioje šv. Mišiomis, kurioms vadovavo Telšių vyskupas Algirdas Jurevičius, koncelebravo Panevėžio vyskupas emeritas Jonas Kauneckas, Karmėlavos, Krekenavos ir Pumpėnų parapijų klebonai Virginijus Veprauskas, Gediminas Jankūnas ir Domingo Avellaneda Cabanillas.

Iš Pumpėnų krašto kilusių žymių žmonių alėjoje atidengtas pirmas paminklas, skirtas kunigui Česlovui Kavaliauskui.

Po šv. Mišių stabtelėta šventoriuje prie kun. Č. Kavaliausko protėvių kapo. Draugijos „Pumpėniečių viltys“ vadovas, kraštotyrininkas, žygeivis Algimantas Stalilionis supažindino su žymaus kraštiečio genealoginiu medžiu.

Vienu svarbiausių iškilmų akcentu tapo paminklo Č. Kavaliauskui atidengimas miestelio centre, Ažuolyno a., kuriame Pumpėnų šviesuolių alėjoje. Vilnietis skulptorius Jonas Gensevičius pavaizdavo bronzinį teologo portretą pilko granito fone. Kitoje paminklo pusėje jamžintos rėmėjų pavardės. Žodį tarė Pumpėnų bendruomenės vadovas Arminas Vareika ir skulptorius J. Gensevičius.

Lankytasi Pasvalio g. prie teologo gimtojo namo, kuris prieš penkerius metus buvo paženklintas kraštiečio Broniaus Mažylio sukurta memorialine lenta. Prie namo dr. Jurgita Fedorinienė perskaitė keletą Č. Kavaliausko eilėraščių.

Pumpėnų kultūros centre vyko konferencija, kurioje apžvelgtas įvairialypis ir sudėtingas žymaus kraštiečio gyvenimo ir veiklos kelias. Renginį vedė kunigas G. Jankūnas. Apie Č. Kavaliausko atlikto titaniško darbo – Naujojo Testamento vertimą iš senosios graikų kalbos į lietuvių – reikšmę Lietuvos katalikams kalbėjo vysk. A. Jurevičius. Prisiminimais apie garsųjį teologą dalinosi dr. J. Fedorinienė. Viešnia susirinkusiesiems pristatė neseniai išleistą knygą „Kunigo Česlovo Kavaliausko rašytinis palikimas“.

Teologo sūnėnas, akademikas Antanas Buračas pasakodamas apie susitikimus su Č. Kavaliausku, akcentavo rečiau minimą jo veiklos pusę – domėjimąsi mokslu, pirmiausia fizikos, pasiekimais.

Prieš tris dešimtmečius Č. Kavaliausko balsas buvo girdimas katalikų radijo „Mažoji studija“ laidose. Teologą kalbindavo „Mažosios studijos“ įkūrėjas, dailininkas, žurnalistas Vaidotas Žukas. Konferencijoje jis pasidalino prisiminimais iš 1995–1996 m. rengtų pokalbių, kuriuose teologas paliesdavo ne tik krikščioniškojo tikėjimo gelmes.

Lietuvos kultūros paveldo tyrėja, profesorė dr. Rasa Čepaitienė kalbėjo apie lageriuose praleistus kunigo metus. Nors vyskupui emeritui J. Kauneckui neteko tiesiogiai bendrauti su Č. Kavaliausku, tačiau tarnaudamas Telšių kunigų seminarijoje, per radiją klausydavo jo pokalbių, kuriuos aptarinėdavo su seminaristais.

Susitikimų su teologu įspūdziais taip pat pasidalino istorikas, dr. Agnius Urbanavičius. Jis

Žymus teologas prie darbo stalo.

2011 m. parengė Č. Kavaliausko bibliografiją.

Konferencijoje kalbėta, kad dar yra daug neskelbtų kun. Č. Kavaliausko rankraščių ir garso įrašų. Tad žymaus teologo kūrybinio paveldo tyrinėtojams darbu – į valias.

Bibliotekoje veikia teologui skirta paroda

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos krašto galerijoje (2 a.) atidaryta fotografijų,

rankraščių kopijų, dokumentų faksimilių paroda, skirta Č. Kavaliausko 100-osioms gimimo metinėms. Parodoje atsispindi svarbiausi žymaus kraštiečio palikti dvasinės, kūrybinės, mokslinės veiklos pėdsakai. Iš jų, be abejo, ryškiausias ir solidžiausias – Naujojo Testamento vertimas iš senosios graikų kalbos į lietuvių. Šiam darbui Č. Kavaliauskas skyrė trejus metus – pradėjo 1967 m. kovą klebonaudamas Kazokiškėse, baigė 1971 m. gegužę

būdamas Vievyje altaristu. „Jo dėka pats Kristus prabilo į mus gražia lietuviška kalba...“ – rašė teologo bičiulis, dr. Kazys Gurauskas.

„Šiaurės vėtroje vyrai pakirdo. Bunda Vytis galingas didus: Mūsų kruviną priesaiką girdi šiaurės uolos ir šiaurės dangus...“ Tokiais žodžiais prasideda 1953 m. Č. Kavaliausko sukurtas Norilsko konclagerio sukilėlių himno žodžiai. Viso himno tekstas eksponuojamas parodoje. Norilsko ir Magadano srities lageriuose Č. Kavaliauskas susipažino su įkalintais garsiais mokslininkais. Tai paskatino kunigą domėtis fizika, astronomija. Dvasininkas ieškojo mokslinių tyrimų sąsajų su tikėjimo tiesomis. Jo samprotavimai, įžvalgos atsispindi rankraščiuose. Dalis jų saugoma Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos rankraštyne.

Parodoje teologas pristatomas ir kaip vertėjas, poliglotas, poetas. Prieš 23 metus išleistas Č. Kavaliausko poezijos rinkinys „Pažadėtoji žemė“.

Paroda, skirta Č. Kavaliausko 100-osioms gimimo metinėms, veiks iki rugsėjo pradžios.

Parengė Sigitas KANIŠAUSKAS
Gražvydo BALČIŪNAIČIO nuotr.
Fotokopija iš Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos rankraštyno